

Aktualności

30 lat samorządu lokalnego 2020-05-14

27 maja minie 30 lat od pierwszych wyborów do rad gmin po przywróceniu samorządu terytorialnego w Polsce.

Reforma samorządu uznawana jest za najbardziej udaną ze wszystkich zmian wprowadzanych po 1989 roku. O sposobie na samorządowy sukces, swojej drodze do samorządu oraz perspektywach rozwoju społeczności lokalnych z Mariuszem Makuchem - burmistrzem Zatora rozmawia Jarosław Zięba.

- Mija 30 lat od utworzenia samorządów lokalnych. To okres wielkiego rozwoju lokalnych społeczności, a Pana gmina jest jednym z liderów tego rozwoju. Jaka jest recepta na sukces samorządu?

- By przyrządzić wyśmienite danie potrzebny jest dobry przepis, kucharze z doświadczeniem i dobre produkty... Każda gmina w Polsce posiada strategię rozwoju. My napisaliśmy swoją wiele lat temu i jest na tyle trafna, że z niewielkimi modyfikacjami jest aktualna do dziś. To właśnie przepis na sukces, co ważne, przepis realizowany z żelazną konsekwencją i entuzjazmem, którego naszemu samorządowi zazdroszczą inni. W gminie Zator udało się stworzyć zespół wybitnych specjalistów od realizacji strategii rozwoju. W realizację strategicznych celów gminy angażuje się oprócz pracowników urzędu cała rzesza społeczników oraz wszystkie gminne instytucje.

W ten sposób od jednego z najbiedniejszych samorządów w Małopolsce urosliśmy do pozycji lidera w dziedzinie turystyki, gospodarki i kultury wśród gmin miejsko-wiejskich. Efekty przyniosła dobra strategia i konsekwencja w działaniu.

- Strefa Aktywności Gospodarczej czy Dolina Karpia to projekty, które są teraz wzorem dla innych samorządów - skąd czerpalicie Państwo pomysły i wzorce dla swej działalności?

- Pomysł na stworzenie Doliny Karpia - regionu nastawionego na rozwój turystyczny i promocję karpia zatorskiego - powstał w 2003 roku. Dzisiaj Dolinę Karpia tworzy siedem gmin: Zator, Przeciszów, Spytkowice, Brzeźnica, Osiek, Polanka Wielka i Tomice. Jest to obszar o ogromnym potencjale gospodarczym i niezwykle atrakcyjny turystycznie ze względu na położenie geograficzne oraz swoją historię. Dzięki Lokalnej Grupie Działania „Dolina Karpia” udało się pozyskać dla naszego regionu w ciągu ostatnich 15 lat ponad 10 milionów Euro - głównie dla lokalnych inicjatyw, lokalnych przedsiębiorców oraz na rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom.

Strefa aktywności gospodarczej to pomysł z 2001 roku. Wtedy rozpoczynając batalię o obwodnicę Podolsza i Zatora mieliśmy obawy czy miasto omijane obwodnicami nie utraci w przyszłości funkcji handlowej, dzięki której utrzymywało się od średniowiecza. Podatki ze Specjalnej Strefy Ekonomicznej miały zrekompensować tę ewentualną stratę. Dzisiaj Zatorska Strefa Aktywności Gospodarczej jest w pełnym rozkwicie, a współpraca samorządu z biznesem uznawana jest za modelową.

Skąd pomysły i wzorce? Z rozmów z ludźmi i umiejętności słuchania i uczenia się. Podglądaliśmy też samorządy za granicą - głównie w Niemczech, Anglii, Austrii. Każde spotkanie przynosiło nowe pomysły i nietuzinkowe rozwiązania.

- A jak zaczęła się Pana przygoda z samorządem? Był Pan pracownikiem urzędu gminy, wiceburmistrzem, radnym powiatu oświęcimskiego. Po tym nastąpiła jednak kilkuletnia przerwa w pracy samorządowej. Czym była ona spowodowana i dlaczego postanowił Pan wrócić do samorządu?

- Życie składa się z przypadków. Ja trafiłem do ratusza jako informatyk i szybko zostałem wiceburmistrzem. Myślę, że w czasie prawie 10 lat udało mi się przyczynić do rozwoju gminy. W pewnym momencie rola „tego drugiego” przestała mi odpowiadać i spróbowałem swoich sił w biznesie w branży handlowej. Powrót do samorządu był chyba jednak nieunikniony. Niby nie wchodzi się dwa razy do tej samej rzeki... chyba że to nasza ukochana Skawa.

Praca burmistrza w tak znakomitej gminie, wśród zaangażowanych i pełnych oddania współpracowników i społeczników to prawdziwa satysfakcja, ale także duże wyzwanie. A przed nami czas wielkiej próby. Musimy przezwyciężyć poważny gospodarczy kryzys. Wierzę, że damy radę zmniejszyć jego lokalne skutki również przy zaangażowaniu samorządu. W dniu 28 kwietnia 2020 r. Rada Miejska w Zatorze jednogłośnie podjęła uchwałę w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości ze względu na pogorszenie sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców w związku z rozprzestrzenianiem się COVID-19. Taka decyzja wiąże się ze

sporym obciążeniem obecnego budżetu, ale w mojej ocenie pozwoli nam łagodniej przejść kryzys i szybciej odbudować potencjał gospodarczy.

- Wiele osób uważa, że ostatnie lata to centralizacja władzy i ograniczenie roli samorządu. Czy podziela Pan ten pogląd?

- Trudno się nie zgodzić z taką tezą. Obserwuję budżety samorządów od wielu lat. Złotówka przekazana z budżetu państwa na rozwój regionalny województwa, powiatu czy gminy jest wielokrotnie pomnażana dzięki pracy ludzkich rąk i zaangażowaniu serc. Niestety od początku samorządności, czyli od 30 lat, idea przekazywania środków finansowych i decyzyjności regionom jest brutalnie deptana przez kolejnych tzw. decydentów.

Postępująca centralizacja władzy i środków finansowych jest zaprzeczeniem demokracji. W skrajnych przypadkach prowadzi do totalitaryzmu o czym przekonała nas wielokrotnie historia. Niestety w Polsce nie wyciągnęliśmy jeszcze z tego wystarczających wniosków. Najlepszym przykładem jest farsa jaką władza zafundowała Polakom w związku z wyborami prezydenckimi.

- Czego można życzyć samorządom na kolejne lata?

- Na pewno mądrych strategii i mądrych strategów (wójtów, burmistrzów, prezydentów). Trochę więcej spokoju i samodzielności w decyzjach zamiast wiązania rąk. Większych udziałów z wypracowanych środków, bo jak to mówią pieniądze nie są najważniejsze, ale trudno bez nich żyć. No i oczywiście decentralizacji. To ona pozwala na prawdziwy, naturalny rozwój i zachowanie regionalnej tożsamości.

Samorząd terytorialny w Polsce

Został przywrócony w roku 1990. Wybory do rad gmin przeprowadzone 27 maja tego roku były pierwszymi w pełni wolnymi wyborami w kraju po II wojnie światowej. Powrót do przedwojennej tradycji miał wpłynąć na budowę społeczeństwa obywatelskiego. Obecnie reforma samorządowa jest uznawana za najbardziej udaną spośród wszystkich przeprowadzonych w Polsce po 1989 roku, a zasada samorządności jest jedną z naczelných zasad ustrojowych państwa polskiego.

Od 1999 roku obowiązuje trójstopniowa struktura samorządu. Poza gminami, które są podstawowymi jednostkami samorządu, wprowadzono także powiaty i samorządowe województwa.

Zgodnie z artykułem 163 Konstytucji RP „Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych”. Wynika on z zasady pomocniczości (subsydiarności), która mówi, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa

[wszystkie aktualności](#)